

אנדי וזבוב החול

בִּתְּכָה: שָׁלוֹה נָוָה
אִיּוֹרִים: מִירֵב אֶבְרָמֹבִיץ

אורי וזבוב החול

פתבה: שלוה נוה
אִיֻרִים: מִירב אֶבְרָמוֹבִיץ

המשרד להגנת הסביבה, איגוד ערים לאיכות הסביבה שומרון

תודה לד"ר לאור אורשן

ולתמר יגר על הייעוץ.

© כל הזכויות שמורות
עיצוב והפקה: סטודיו תליה 🗨 www.studitalia.com
ניקוד ועריכה לשונית: דוד הרבנד
הדפסה: דפוס דיגיטל באר שבע 08-6231206

קִיץ וְחֹם,

אורי יֵשֵׁב בְּבֵית וְחֹכָה שֶׁהִשָּׁרֵב וְשָׁכַר,

הוא כָּבֵר רָצָה לְצֹאת וּלְשַׁחַק בַּגֶּנֶה עִם הַחֲבֵרִים שָׁלוֹ:

עִם בְּנֵימִין הוּא מִתְנַדֵּד בְּנִדְנִדוֹת,

עִם מִלְאָכִי הוּא מְטַפֵּס בְּסֻלָּמוֹת וּמִתְגַּלֵּשׁ בַּמְּגִלּוֹת.

עִם מִיָּה הוּא בּוֹנֶה אֲרָמוֹנוֹת בַּחֹל,

וְעִם חֵן הוּא נוֹסֵעַ בְּאוֹטוֹ כְּמוֹ גָּדוֹל.

השעה חמש והשקב נשבר.
אורי כבד מוכן לרוץ לגנה,
אך לפתע הוא שומע לחישה באזנו,
קול חלש שרק הוא שומע קורא לו לעצור.
אורי מחפש מהיכן הקול בוקע ואינו רואה דבר.

"מי זה?" אורי שואל.
ואז הוא רואה חרק קטנטן ובהיר,
בעל רגלים ארוכות וכנפים מחדדות, עונה לו בשקט:
"אני זבוב החול, ויש לי כמה דברים חשובים לומר לך."
"זבוב קטן, אני מצטער, אך לגנא אני מאוד ממהר,
לפגש את בנימין, מיה, חן ומלאכי, אולי כשאחזור תדבר איתי?"
"אורי, סבלנות, זה לטובתך. אולי כדאי שתילך לשאל את אמא שלך."

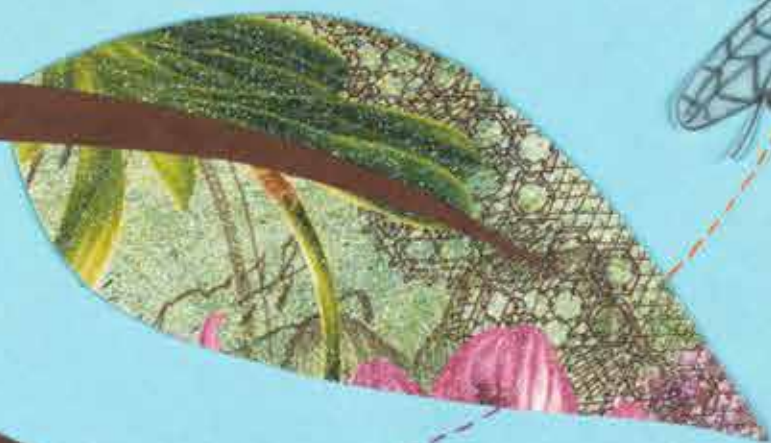

אורי מתרצה
ופונה לאמו,
כדי שתסביר
מה החרק ממנו רוצה.
וכך שניהם ביחד יושבים,
לדברי זבוב החול מאזינים.
"לפני שנתחיל," אורי מקשה,
"אני לא מבין, אתה בכלל לא דומה לזבובים שאני מכיר."

"הַאֲמַת הַיָּא שְׁאֲנִי לֹא בְּדִיּוֹק זָבוּב,
אֲנִי הֶרְבֵּה יוֹתֵר דּוֹמָה לַיִּתּוּשׁ,
וְאֲנִי לֹא בְּהֶכְרַח חַי בַּחּוּל,
אֲבָל הַצָּבֶע שְׁלִי הוּא כְּצָבֶע הַחּוּל.
זָבוּבֵי הַחּוּל, אוּ יוֹתֵר נֶכּוֹן זָבוּבוֹת הַחּוּל,
בְּדוֹמָה לַיִּתּוּשׁוֹת – עוֹקְצוֹת,
וְעַל זֶה בְּדִיּוֹק אֲנִי רוֹצֶה לְדַבֵּר אִתְּךָ.

"כְּדִי לְהַטִּיל הַרְבֵּה בִּיצִים.
זְבוּבַת הַחוּל זְקוּקָה לְמִזּוֹן טָעִים וּמִזִּין.
דָּם אָדָם, שֶׁפֶן וּפֶסְמוֹן עָרֵב לַחֲכָה,
וְהִיא מוֹצֵצֶת אוֹתוֹ בְּעֶקֶיצָה.
כָּכָה נוֹהֲגוֹת זְבוּבוֹת הַחוּל וְהִיתּוּשׁוֹת כָּלָן,
וְלָכֶם מְגֵרֵד, כּוֹאֵב וְאֵז נֶעְלָם.
אֲכַל זְבוּבַת הַחוּל לְעֵתִים מַעֲבִיָּה
מִפֶּסְמוֹן אוֹ שֶׁפֶן מִחֲלָה לֹא נִעִימָה.

לְמַחֲלָה אָנוּ קוֹרְאִים 'שׁוֹשְׁנַת יְרִיחוֹ' אוֹ 'לִישְׁמִינְיָאזִיס',
וְכֵּה – לְאַחַר כָּמָה שָׁבוּעוֹת אוֹ חֲדָשִׁים –
בְּמָקוֹם הָעֶקֶיצָה מִתְּפַתַּח פֶּצַע מֵצִיק שֶׁלֹּא בְּמַהֲירוֹת נִרְפָּא,
וְעָלוֹל לְהִשָּׁאִיר אַחֲרָיו צִלְקֶת לֹא יָפָה."

אורי נִבְהֵל וּמְבִיט בְּאִמּוֹ:
הֵנָכּוֹן הַדָּבָר שְׁזָבוּב הַחוֹל סֵפֶר לוֹ?
עֲכָשׂוּ הוּא כָּבֶר לֹא כָּל כֶּךָ רוֹצֶה לְצֹאת לְשִׁחַק בְּחוֹל עִם מִיָּה,
הוּא מוֹכֵן לְוִיתֵר עַל הַנְּדָנִדוֹת, הַמְּגִלְשׁוֹת וְהַמְּכֹנְיֹת.
אוּלֵי עֲדִיף לְהִשָּׂאֵר בְּבֵית וְלֹא לְהִסְתַּכֵּן?
הוּא נִזְכֵּר שֶׁלְרוּעֵי יֵשׁ צִלְקֶת עַל הָרָגֶל וּלְגֹל יֵשׁ עַל הַיָּד,
אִם כֶּךָ, מָה עוֹשִׂים? וְאִיךָ בְּמַחְלָה לֹא נִדְבָּקִים?

אָמא מ'רגיעה אַת אורי ב'אמרה
כּי נתן להקדים תרופה למכה.
וְאָם נִשְׁמַר עַל כָּמָה כָּלָלִים,
נִפְחִית אֶת הַסְּכוּי לְהִיּוֹת חוֹלִים.
"צא החוצה אורי," אומרת אָמא.
"אֲכַל לִפְנֵי שְׂיוּצָאִים הַחוּצָה בְּשָׁעוֹת אַחֵר הַצֹּהֲרַיִם,
חָשׁוּב מְאֹד לְהִגֵּן עַל כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף הַחֲשׁוּפִים – וּבְעֶקֶר עַל הַפָּנִים.

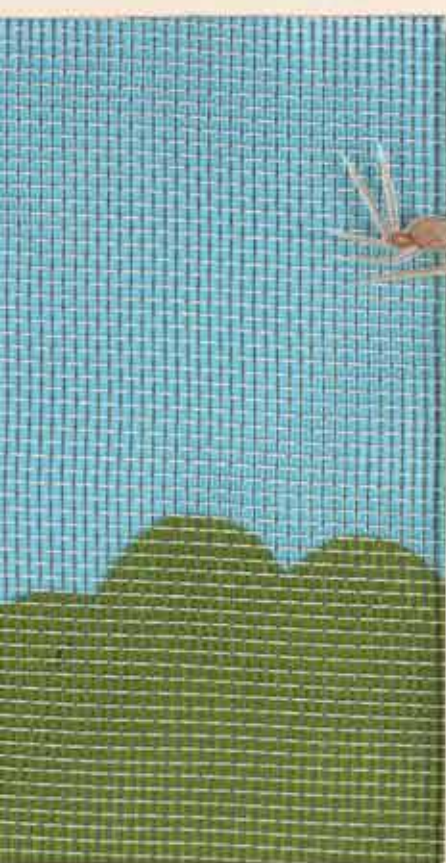

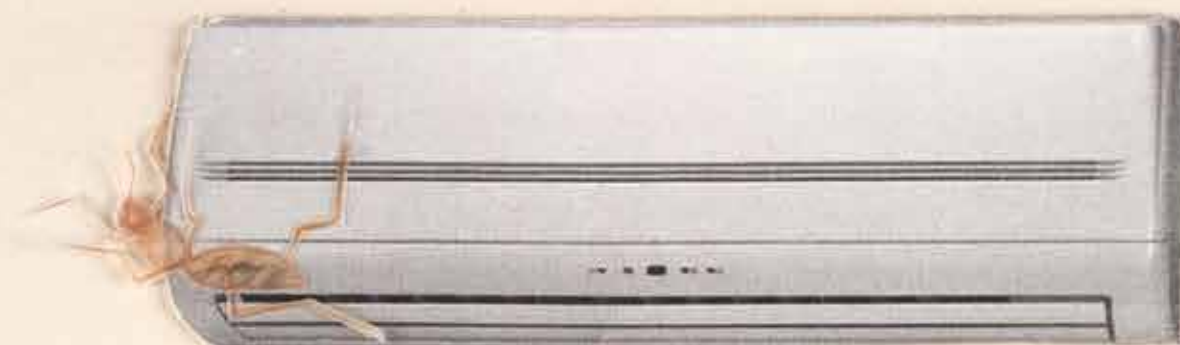
"ראשית כל נלבש חלצה עם שרוולים ארזים
 וגם מכנסים עד הקרסלים.
 בעזרת אמא, אבא או אח גדול
 נמרח על האזנים, הצואר והפנים
 נוהל לדחית יתושים.
 וכך גם על כל האיברים
 שנשארו בקגד לא מכסים.

"כְּשֶׁנִּמְצָאִים בְּבֵית יֵשׁ לְהַעֲזֹר
בְּרוּחַ שֶׁל מִזְגָן אוֹ מֵאוֹרֵר.
בְּרוּחַ קֶשֶׁה לְזָבוּבֵי הַחוּל לָנוּעַ וְכָךְ הֵם אֵינָם עוֹקְצִים.
גַּם בְּבֵית מְמַלֵּץ לְהַמְרִיחַ בְּתִכְשִׁיר דוֹחָה יִתּוּשִׁים
וְלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּטִבְּלוּיּוֹת וּבְחֻמְרִים מִתְנַדְּפִים,
שָׁאֵת הֵיִתּוּשִׁים וְזָבוּבֵי הַחוּל מְרַחֲקִים.
אֵל תִּדְאָג, אִם נִמְצָא בְּבֵית זָבוּב חוֹל
נִרְסֵס אוֹתוֹ בְּתִרְסִיס נֶגֶד יִתּוּשִׁים."

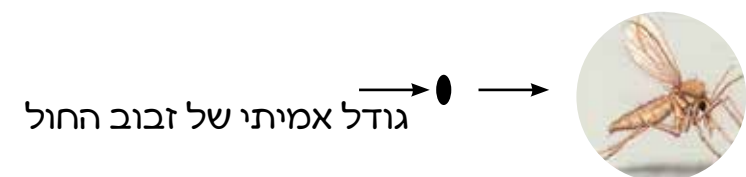
אורי התעורר,
 רץ לחדר ללבש חלצה עם שוולים ארזים
 ומכנסים עד הקרסלים,
 מרח דוחה יתושים על הפנים, הצואר,
 פפות הידים והרגלים,
 ויצא בריצה לגנה לשחק עם החברים.

עם בְּנֵימִין הַתְּנַדָּד בְּנִדְנִדוֹת,
עם מֶלֶאכִי הַתְּגִלָּשׁ בְּמַגִּלָּשָׁה,
עם חֵן נָסַע בְּמַכּוֹנִית
וְעם מִיָּה בָּנָה בְּחוֹל אֲרָמוֹנוֹת.

מידע להורה ולגננת

מהי "ליישמניאזיס"?

ליישמניאזיס, המכונה גם "שושנת יריחו", היא טפיל מחולל מחלה שמאוכסן אצל בעל חיים פונדקאי כמו שפן סלע או פסמון. לאחר שנקבת זבוב החול עוקצת בעל חיים נגוע היא עלולה להעביר את הליישמניאזיס לאדם באמצעות עקיצתו. עקיצה זו הופכת מעקיצה לא נעימה לפצע מוגלתי מטריד המחלים רק כעבור זמן רב. חשוב לציין כי המחלה אינה מסכנת חיים אך היא גורמת לפצע מטריד ולצלקת הנותרת טבועה בעור. אם נעקצתם והעקיצה אינה נרפאת לאחר שבועיים, יש לפנות לקבלת טיפול רפואי. הטיפול הרפואי מחיש את ההחלמה וממזער את הצלקת שנותרת.

כיצד להימנע ממנה בבית ובחצר?

- את זבוב החול קשה לראות מפאת גודלו הזעיר והוא אינו משמיע זמזום. כיום לא ידוע על חומר הדברה יעיל לפגיעה בזבוב החול. נוסף על כך, שימוש בחומרי הדברה פוגע בסביבה ובבריאות האדם. בהיעדר חומר הדברה, אלה שלוש דרכי המניעה המומלצת:
1. הרחקת זבוב החול והרחקת בעל החיים הפונדקאי מסביבת המגורים והמשחקים ע"י מניעת מפגעי תברואה כמו דליפות מים וביוב ומניעת הצטברות אשפה. הרחקת גורמי משיכה של שפני הסלע ופסמונים בתוך היישוב.
  2. מניעה אישית בבית:
    - הפעלת מאווררים או מזגנים להפחתת כניסת היתושים.
    - שימוש ברשת צפופה מזו המותקנת בבתים (רשת חממה). רשת זו מונעת את חדירת היתושים.
    - ריסוס הרשתות בחלונות ומפתני הבתים בחומרים דוחי חרקים (החומרים המסחריים שנמכרים ברשתות השיווק).
    - אם זבוב החול נמצא בתוך הבית – ריסוס יכול לסייע. אפשר להימנע מריסוס הבית ע"י שאיבת הזבובים בזווית החדר בעזרת שואב אבק, וסגירת הבית לאחר מכן למניעת כניסה נוספת.
  3. מניעה אישית בחוץ:
    - מריחת איברי גוף חשופים בשעות הערב בחומרים נוגדי עקיצות (אל-תוש ואחרים).
    - חשוב ביותר למרוח על הפנים והצוואר.
    - לבישת בגדים ארוכים כאשר שוהים מחוץ לבית בעיקר אחר הצהריים והערב.
    - הימנעות מלינה בחוץ באזורים שבהם ידועה נוכחות של זבוב חול.